

Handläggare
Christina Höglom
Maj-Stina Samuelsson
Telefon: 08-508 25 623

Till
Socialnämnden

Kvalitetsgranskning av missbruksvård för vuxna vid Hägersten-Liljeholmens stadsdelsförvaltning

Förvaltningens förslag till beslut

1. Socialnämnden godkänner socialtjänstinspektörernas rapport
2. Socialnämnden överlämnar rapporten till berörd stadsdelsnämnd

Gillis Hammar
Förvaltningschef

Denise Melin
Avdelningschef

Sammanfattning

Socialtjänstinspektörernas uppgift är att granska kvaliteten och rättssäkerheten i individ- och familjeomsorgens verksamheter ur ett brukarperspektiv. Hösten 2014 påbörjades granskning av myndighetsutövningen inom stadsdelsförvaltningarnas missbruksvård för vuxna. I bilagd rapport redovisas resultatet från kvalitetsgranskning av missbruksvård för vuxna vid Hägersten-Liljeholmens stadsdelsförvaltning.

Ärendets beredning

Ärendet har utarbetats inom avdelningen för stadsövergripande sociala frågor och har behandlats på Socialförvaltningens förvaltningsgrupp.

Bakgrund

Stockholm stads socialtjänstinspektörer har till uppgift att granska stadens verksamheter inom individ- och familjeomsorgen med avseende på kvalitet och rättssäkerhet för den enskilde. Socialtjänstinspektörernas verksamhetsinriktning och mål är att ”stadens insatser inom individ och familjeomsorgen ska vara av god och jämn kvalitet, den enskilde ska få likvärdig bedömning oavsett var i staden ärendet behandlas”.

Denna rapport beskriver granskningen av myndighetsutövning vad gäller missbruksvård för vuxna vid Hägersten- Liljeholmens stadsdelsförvaltning. Granskningen har genomförts under september 2014. Granskningsarbetet har planerats och resultat stämts av utifrån en granskningsmodell¹. Modellen bygger på lagstiftningens bestämmelser om god kvalitet.

Genomförande

Genomförandet har skett utifrån granskningsmodellens sju områden: Utgångspunkter, Avgränsning, Faser i granskningsarbetet, Frågeställningar/Frågor, Genomförande, Analys samt Uppföljning.

I denna granskning har två specifika frågor belysts:

1. Klientens delaktighet i utredning, val och planering av insatser.
2. Samverkan internt och externt när klienten har behov av insatser från flera enheter eller verksamheter.

Granskningsarbetet inleddes med informationsmöten med ledning och personalgrupp. Information samlades in om stadsdelsförvaltningens organisation och verksamhet. Därefter genomfördes granskning av förhandsbedömningen av ett slumpmässigt urval av anmälningar och ansökningar som ledde till ställningstagande att inte inleda utredning. Granskning genomfördes också av ett antal akter som avslutats. Deltagande i ärendediskussioner ingick också i granskningen. Socialsekreterare fick besvara en enkät och deltog i en fokusgrupp. Möte hölls med ledningen om verksamhetens kvalitetsarbete och med mottagningsfunktionen. Det insamlade materia-

let har sammanställts, analyserats och återkopplats till verksamheten.

Ärendet

Granskning av missbruksvård för vuxna vid Hägersten-Liljeholmens stadsdelsförvaltning

Områdesfakta Hägersten-Liljeholmen²

Hägersten-Liljeholmen har 80 876 invånare. 23,9 procent av befolkningen har utländsk bakgrund. Andelen förvärvsarbete i åldersgruppen 20-64 år är 82,7 procent och medelinkomsten för samtliga över 16 år är 309 100 kr per år. 1,5 procent av befolkningen uppstår ekonomiskt bistånd. Arbetslösheten är 2,5 procent. Ohälsotalet är 17,5 dagar per person i befolkningen.

Vuxenenheten

Vuxenenheten ingår i avdelningen Social omsorg och ansvarar för utredning och insatser till vuxna personer från 20 år med beroendeproblematik, hemlöshet och samsjuklighet.

Verksamheten leds av en enhetschef och en biträdande enhetschef. Arbetsgruppen består av 11 socialsekreterare inom myndighetsutövning, varav två ansvarar för mottagningsfunktionen. Varje heltidsanställd utredande socialsekreterare ansvarar för cirka 24 ärenden, vilket inkluderar både utrednings-, insats- och uppföljningsärenden. 11 anställda ansvarar för olika former av öppenvårdsinsatser. Därutöver finns två bosamordnare som ansvarar för hela förvaltningens försöks- och träningslägenhetsverksamhet.

Socialtjänstinspektörernas sammanfattande analys

Granskningen av myndighetsutövningen inom missbruksvården för vuxna inom Hägersten-Liljeholmens stadsdelsförvaltning visar på vissa utvecklingsbehov vad gäller kvalitetsarbetet.

Förvaltningen har ett övergripande ledningssystem för det systematiska kvalitetsarbetet enligt Socialstyrelsens allmänna råd och föreskrifter SOSFS 2011:9. Ledningssystemet är integrerat med stadens ILS³-system och kvalitetsprogram. Arbetet med att införa ledningssystemet vid vuxnenheten är påbörjat. Ledningssystemet ska

² Statistisk årsbok för Stockholm 2013 Ytterligare källhänvisningar återfinns i bilagd granskningsrapport.

³ ILS, Integrerat ledningssystem, webbaserat stöd för att planera, följa upp och utveckla verksamheterna.

dels fokusera på att skapa strukturer för verksamhetens ledning och styrning, dels på att bedriva ett kontinuerligt förbättringsarbete.

Vuxenenheten har en väl utvecklad samverkan med såväl andra enheter och verksamheter i förvaltningen som med externa aktörer. Ett flertal skriftliga samverkansrutiner finns, både vad gäller intern och extern samverkan.

Enheten har en väl sammansatt arbetsgrupp som består av såväl relativt nyutbildade socionomer som erfarna medarbetare med lång yrkeserfarenhet och som har arbetat länge på arbetsplatsen. Arbetsgruppens sammansättning ger möjlighet till kontinuitet i klientarbetet samt kunskaps- och erfarenhetsutbyte.

Socialtjänsten ska erbjuda insatser utifrån den enskildes behov. Inom enheten bedrivs en omfattande öppenvård i form av en egen vårdkedja bestående av behandlings- och boendeinsatser. Det är viktigt att öppenvårdsinsatserna fortsätter att anpassas efter de behov som finns i stadsdelen.

Enheten har god tillgänglighet genom sin mottagning. Det är dock viktigt att det finns skriftliga rutiner för arbetet som är förankrade i lagstiftning och riktlinjer. Dokumentationen av förhandsbedömningar behöver ses över så att handläggningsrutinerna överensstämmer med lagstiftningens krav. Detta gäller även hanteringen av LVM⁴-anmälningar. Av granskningen framkom att ställnings-tagandet att inleda LVM-utredning eller inte kan ta lång tid och att vissa allvarliga anmälningar inte utmynnar i att utredning inleds. Det är socialtjänstinspektörernas uppfattning att handläggningen av LVM-ärenden bör ses över.

I vissa av de granskade akterna saknades utredningar enligt 11 kap 1 § Socialtjänstlagen eller var bristfälliga. I journalanteckningar och i vissa utredningar framgick likväl att klienten var delaktig i utredningsarbetet och planeringen av insatserna. Sammantaget behöver dock utredningsarbetet förbättras, vilket ledningen är införstådd med.

Det är viktigt att missbruksvården särskilt uppmärksammar om det finns barn som påverkas av den vuxnes missbruksproblem. Vid Hägersten-Liljeholmens vuxnenhet har barnperspektivet uppmärksammas, men behöver utvecklas ytterligare.

Systematiska kartläggningar och uppföljning av insatser är nödvändiga för att få en samlad överblick och kunskap om de klientgrupper som verksamheten möter samt vilket resultat olika insatser ger. Detta är ett område som behöver utvecklas och som även verksamheten ser som ett prioriterat arbete.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Granskningsresultatet har återkopplats till ledningen för Hägersten-Liljeholmens vuxenenhet. Förvaltningen föreslår att socialnämnden godkänner socialtjänstinspektörernas rapport om granskning av myndighetsutövningen inom missbruksvård för vuxna vid Hägersten-Liljeholmens stadsdelsförvaltning samt att rapporten överlämnas till stadsdelsnämnden.

Bilaga

1. Kvalitetsgranskning av missbruksvård för vuxna vid Hägersten-Liljeholmens stadsdelsförvaltning